

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Fritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.
 M. Popovich, Secretary.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.
 Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня місцяться в Укр. Роб. Домі, на роуї вулиця Фрічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман. М. Попович, секретар.
 Передаєтла на рік \$4.00
 Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Fritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

БУРЖУАЗНА ДЕМОКРАТІЯ І ФАШІЗМ.

Коли комуністи виступили з відвертою заявою, що буржуазна демократія є тільки злудним прикриттям капіталістичної диктатури, оборонці тої демократії не знаходили достатньо гідних і обидливих слів для того, щоб лягти комуністам. Переконували вони всіх і вся, що буржуазна демократія забезпечує всім справедливість, свободу й рівність, що кращого від буржуазного демократичного ладу люди ніколи не збудують. Комуністи у відповідь вказували на те, що ніякої дійсної свободи й рівності в буржуазному ладі немає. Свобода ця для працюючих дозволяється тільки до тої міри, поки вона не загрожує свободі капіталістів у видискуванні працюючих мас, поки вона не шкодить інтересам буржуазії. Рівності не економічної, ні політичної, ані справедливості теж немає. Багатий-капіталіст ні в чому не рівня пролетареві-робітничі. Це кидается в очі кожній думачій людині на кожну кроці в житті.

Кажуть, що в буржуазній демократії бідак може стати мільонером. В який спосіб? Чесно працює? Ні, немає ні одного мільонера, що добровільно б чесно працює з власної праці. Це неможливо. Мільйони роблять тільки при помочі визиску й грабунку чужої праці — праці робітників й фермерів. А визискування не може існувати в справедливому ладі. До того ж коли можна всякому бідакові стати мільонером, то чому тоді так мало мільонерів, а так багато бідаків?

Кажуть, що в буржуазній демократії й найбільшій чоловік має рівне право голосу і може бути вибраним прем'єром, президентом, та чим тільки захоче. А проте ніхто ніде не чував, щоб коли-небудь бідак та й справді став прем'єром, президентом, або хоч яким міністром. Що цьому за причина?

Причина тут дуже проста: капіталістична класа має в своїх руках всі потрібні засоби для того, щоб одурити працюючих, підкупити, звести і не допустити до того, щоб вони вживали тих політичних прав, які їм дозволяє буржуазна демократія, на свою користь. Капіталістична класа вже так завжди дбає, що ці політичні права працюючі все одно віддають їй на її користь, вибирають до законодавчих і адміністративних тіл слуг капіталістичної класи і т. д. І через це капіталістичній класі ця демократія не шкодила, а часто допомагала, бо притягала увагу працюючих своєю злудою і здержувала їх від інших способів боротьби за їхні права. Закривавочна буржуазною демократією, капіталістична класа все одно робила, що її подобалося, виконувала свою замасковану диктатуру.

На нарікання працюючих, оборонці буржуазної демократії завжди говорили, що працюючі самі собі винні, що дають себе обманувати, що не вибирають своїх представників до парламенту то-що. І працюючі всім сил докладали на класове освідомлення себе і вибирали вже й своїх представників до законодавчих тіл в надії, що колись доб'ються в них більшості, а тоді законами встановлять дійсну справедливість, дійсну свободу і дійсну рівність для всіх.

Що ж сталося, як в деяких країнах робітничі організації зросли в силу і в парламентах появилося поважніше число робітничих представників і як, головним чином після пролетарської революції в Росії 1917 р., з одної сторони агресивна боротьба робітничих організацій, а з другої сторони боротьба дійсних робітничих представників в буржуазних парламентах стали торжествувати праця капіталістичної машини? Капіталістична класа, побачивши загрозу своїм інтересам і пануванню, перестала бачитися в демократію і почала встановлювати зовсім відверту диктатуру. Приклади — Італія, Болгарія, Угорщина, Іспанія, Греція, а далі ще відверто балакають про встановлення такої-ж диктатури у Франції, Польщі, Німеччині і других країнах.

Відомо виявилось в різних капіталістичних державах, що звичайними методами й засобами буржуазної демократії не можна далі успішно підняти робітничу масу визискуваної й терплячим нужди й голоду, капіталізм висунув на свою оборону дикий фашизм і його відверту диктатуру. Фашизм, як особливий рух за відвертою диктатурою брутальної сили капіталізму, поширюється навіть в так звані найбільш демократичних країнах, як наприклад в Англії.

Що на це кажуть оборонці демократії? Відверто ворожого відношення до нього вони ніколи не виявляли. Коли говорили про думку громадських буржуазно-демократичних код, то вона була спершу дуже повдережлива, або нестральна. Де далі вона стала виправдувати фашизм, в той час завжди строго осуджуючи комунізм і заважало поборюючи змагання революційного пролетаріату до встановлення пролетарської диктатури. Що-ж дотично державної влади різних буржуазно-демократичних країн, то вона без всяких застережень визнавала диктатуру Муссоліні, Горті, де Рівєри, Цанкова і других, сердечно вітаючи цих спасителів капіталізму перед загрозою пролетарської революції. В той сам час уряди буржуазно-демократичних держав не тільки що відтягалися від визнання робітничо-селянського уряду Союзу Радянських Соціалістичних Республік, але по нинішній день не покидають думки про знищення першої в історії робітничо-селянської держави.

В останньому часі оборонці буржуазної демократії заявляють відверто, особливо в пресі, що з парламентаризмом і демократією погано, що настає ера диктатури. А чи закликають вони до боротьби з тою диктатурою? Зовсім ні. Одинок диктатура проти якої вони виступали й виступають, це диктатура пролетаріату в Радянському Союзі. Що-ж до фашистської диктатури, то вони погоджуються з нею, як зі станом необхідним, неминучим для збереження капіталістичного ладу.

З того ясно, що буржуазна демократія не забезпечує справедливості, свободи і рівності для всіх. Вона є тільки прикритою, замаскованою і ледькою формою капіталістичної диктатури. Коли-ж ця форма стає несприятливою для тої цілі, на її місце приходять фашизм — відверта форма диктатури капіталістичних гонимців. І тому для всіх працюючих остаеться нині до вибору неволя під брутальною силою фашистських слуг капіталу, або боротьба за встановлення диктатури пролетаріату.

РОБІТНИЦТВО І ЙОГО ПРЕСА.

На цю тему вже багато писалося в "У.Р.В." головні перед кампаніями допомоги робітничо-фермерській пресі, але на цю тему можна ще більше писати. Саме тепер, після закінчення листопадової кампанії хочеться ще поговорити на цю тему.

Хоч листопадова кампанія допомоги українській робітничо-фермерській пресі закінчилась місяць тому назад, однак її поквітвання ще тягнеться в наших часописах і буде тягнутися ще якийсь час. Це просто тому, що вислід кампанії ще наслідок, а, по друге, нагородження цього матеріалу не дає можливості впоратися з ним за один-два тижні, та й всіх сторінок газети не можна ним заповнювати. Отже все йде по порядку і всі звіти з усіх місцевостей будуть поміщені.

А тепер що до самої кампанії. З того поквітвання, що вже було поміщене в "У.Р.В." і інших наших часописах, читачі їх бачуть, як українське робітництво і фермерство відгукнулося на допомогу своїй пресі. Широ відгукнулося по цілій Канаді. Українські трудові маси зрозуміли вже значіння робітничо-фермерської преси і ніякі підпести і явні виступи ворогів, ніяка брехня, що українська робітничо-фермерська преса видається за "московських рублів", не захитали в працюючих віри до своєї преси і не ослабили у них свідомості потреби допомагати їй. Навпаки, виступи ворогів додали свідомі робітникам та фермерам ще більше завязати в їх праці.

Як-же працювали українські робітники і фермери в листопаді для своєї преси? На це дає відповідь поквітвання кампанії на четвертій сторінці "У.Р.В." Працювали так, щоб за безпечності існування своєї преси, щоб поширити її між ними, що ще не читають, щоб дати їй можливість краще розвиватися, ширити класову свідомість серед працюючих, зміцнити існуючі організації, направити думку тисяч читачів в одно велике класове русло — в русло солідарної боротьби всіх визискуваних за визвіт з кітків капіталістично-го визиску.

Працювали на допомогу своїй пресі в листопаді як робітничі й фермерські організації різних місцевостей, так і поодинокі читачі, розсіяні по цілій Канаді. Організації працювали після виробничого заздалегідь плану, а поодинокі читачі працювали кожний після свого плану. Але загально у всіх була одна мета: допомогти робітничо-фермерській пресі, бо тільки її не допоможе, коли не допоможуть ті, які розуміють її значіння і чим інтересам вона служить.

Як завжди, так і цього року, перед в цій кампанії допомогти від українське робітництво міста Вінніпегу. Воно все перше відгукнується і підчас кампанії віддає на бік всякі інші справи, бо для нього преса на першому місці. Однак цього року побіч листопадової кампанії, організоване українське робітництво в Вінніпегу працювало в місцях листопаді як для місцевих виборів. Протягом пару тижнів в листопаді ударною кампанією українського робітництва в Вінніпегу якраз була не преса, але місські вибори. І про те наслідок був той, що сьогоднішня кампанія в Вінніпегу перевищила всі попередні. Коли такі

Було 8 вищих шкіл, а іменно: 4 ліцей, 3 учительські семінарії і одна школа деревного промислу, усі з українською викладавчою мовою. У тих школах училося 100 учителівських сил, а школи виховували 2,500 учнів і учениць.

На червоноцвєтій університеті працювало 5 українських університетських професорів. На цій університеті існувала кафедра української мови і літератури. На території Буковини, яку заселяють Українці, розвивало свою благодійну діяльність о-коло 100 культурних товариств (читальні, співочі, гімнастичні, жіночі та інші товариства). Ці культурні здобутки Українців знищили систематично румунський режим.

У цілім краю немає тепер ні одної народної, середньої, ані вищої школи з українською викладавчою мовою. Української мови, матірної мови україн-

ських дітей, не вчиться навіть як предмету науки.

Безперестанні переносження учительських сил нищать їх існування та їх сімейне життя. Із вище згаданих товариств з бідною животою лише о-коло 10. Військовий стан, який на о-снові міжнародного права, зовсім не оправданий, але під яким стоїть українське населення, цілковито спиною духовній та господарській розв'язці Українців на Буковині.

Слід ствердити, що з посілостей, що були призначені на парцеляцію, а яких було всього 10,000 гектарів, 5,000 гект. зужито на колонізацію румунськими селянами, яким попризначувало по 5 гектарів землі. Крім того цим колоністам з боку правительської доставлено господарські будинки та інвентар.

В цей спосіб підкопується го сподарське існування українських селян.

ДО СЕМОГО З'ЇЗДУ ТУРФДІМ.

ЯК ВИБРАТИ ДЕЛЕГАТІВ НА З'ЇЗД.

Дні і програму сегомо всекраєвого з'їзду ТУРФДІМ проголошувано вже на сторінках "Укр. Роб. Вістей" і "Фармерського Життя", як також Ц. В. К. повідомив вже про них всі відділи і товариства в своєму спеціальному об'їзнику. Тож більше не має потреби містити програми в газеті, а на цьому місці звернемо лише увагу на всі відділи, товариствам, на право вибору делегатів на з'їзд.

Про всекраєві з'їзди Товариства Укр. Роб.-Фарм. Дім статут каже:

З'ЇЗДИ.

6. Всекраєвий З'їзд Товариства є найвищим законодавчим тілом. Регулярний Всекраєвий З'їзд відбувається кожного року в часі перших двох місяців в означених Центральним Виконавчим Комітетом днях.

7. Всекраєвий З'їзд складається з делегатів, вибраних Відділами ТУРФДІМ, а також товариствами, злученими з Т. У. Р.-Ф. Д.

8. Кожний Відділ Товариства і кожний Відділ Жіночої Секції при ТУРФДІМ мають право вислати на з'їзд по одному делегатові чи делегатів від кожних 25 або й менше членів або членкинь; Відділ, що має більше як 25 членів або членкинь, має право вислати на з'їзд по одному делегатові або по одній делегатів за кожних 25 членів або членкинь, або за частину того числа членів або членкинь."

Отже так само представництва прилучають відділам і товариствам ТУРФДІМ та відділам Жіночої Секції на з'їзді. Тож застосується, товариші і-торішники, після цих точок статуту та при вибранні делегатів на сьомий з'їзд ТУРФДІМ. Ширше пояснювати цього правила тут не має потреби, бо воно не нове і після його відбувалися всі минулі з'їзди ТУРФДІМ.

ДЕЛЕГАТІВ ВІД БРАТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ ШИРО ВІТАЄМО.
 Щиро вітаємо на сьомому З'їзді делегатів від братніх Товариств Укр. Роб.Фарм. Дім робітничо-фермерських організацій. Братніми організаціями, звичайно, вважаємо ті організації, які хоч не є злучені з ТУРФДІМ, але симпатизують і старуються співробітничати з ним на організаційно-освітньому полі і т. ин. Зокрема звертаємо увагу на місцеві фермерські освітні товариства, які провадять свою працю на місцях самотужки, без ніякого по розуміння навіть з таким самим товариством сусідньої місцевості. Такі товариства часто звертаються до Ц.В.К. ТУРФДІМ за інструктором, за промовцем, за інструктором. Ц.В.К. не все може задоволити просьби цих товариств, але ось тепер є нагода пригнати нашу організаційно-освітній праці ТУРФДІМ, приславши на його з'їзд своїх делегатів.

Тож на цьому місці ми визнаємо всі такі фермерські товариства в Манітобі, Саскчевані

не буде ні нарікань, ні безко-нечної переписки.

Уважаємо, що ця справа досить виснажена в "У.Р.В." і об'їзникові, тому про неї більше не будемо писати.

З товаришським привітом,
 М. Шатунський, секр.
 Ц.В.К. ТУРФДІМ.

ПЕРЕД РОЗЗБРОСННЯМ.

Ліга Націй зарекомендувала нову конференцію для роззброєння. Як вона думає "роззброювати" і кого — годі сказати, хоч роззброювати є кого.

Газети пишуть, що в Англії ведеться агітація за знищенням підводних човнів і за забороною зовсім підводної війни. На суші воює, в повітрі воює, на воді воює; а під водою не смій. Це не тому, щоб не налякати раків, але... нехай С. Я. Ворський скаже:

"Вашингтонська конференція як відомо, обмежила будову великих воєнних суден, що їх мають право мати ті держави, що брали участь у конференції, але зате їй надана можливість будувати в необмеженій кількості так звані легкі крейсери, місткістю по більше 10,000 тон з умовою додержання установленної пропорції між морськими силами держав, що підписали конвенцію. В наслідок цього 1925 року співвідношення сил визначилося таким чином, що в Англії є 59 легких крейсерів в той час, як Америка має їх 29, Японія 30, а Франція 14. Перевага Англії на морі залишається величезною, поскільки мова йде про основний тип сучасних бойових суден — крейсери, призначених для наступних вчинків.

Нещодавно проведений у англійському парламенті закон про будову нових 18 крейсерів це більше підкреслює цю перевагу.

Трохи слабша позиція Англії, оскільки справа торкається контр-міноносців. Що до цього Англія відстає від Злучених Держав зі своїми 209 контр-міноносцями проти 295 американських. Але зате Японія має суден цього типу лише 141, а Франція — 71. В усьому разі відстає Англія не така вже велика, беручи на увагу можливість поліпшення типу та озброєння контр-міноносців.

Зате вже зовсім катастрофічно стоїть справа для Англії в галузі підводної флотії. Бритійське адміралітство має всього 68 підводних човнів, призначених для оборони як самої Англії, так і її численних колоній в той час, як Злучені Держави мають 129 підводних човнів, Японія — 79 та Франція — 69. Відносно цього типу суден Англія стоїть на 4-му місці, навіть позаду Франції і тільки небагато перевищує Італію з її 47 підводних човнів. Цілком очевидно, що у підводній війні Англія неминуче буде переможена, бо при всіх можливих комбінаціях її підводні сили можуть бути легко розданими численним першеством ворога.

Англіська торговельна флотія, як і до війни, є найбільша в світі. Англійські комерційні пароплави, як і завжди, значно перевищують кількістю та тонажем торговельні флотії інших країн. Майбутня підводна війна неминуче вдарить по Англії дуже, ніж по якійсь іншій державі. Англія має всі підстави побоюватися підводної війни та прагнути до її повної заборони чи обмеження. Англійська гуманність має, таким чином, цілком реальні підстави та цілком відповідає усвідомленню воєнним та комерційним інтересам британського імперіалізму.

Тому вона й стоїть за скасуванням підводної війни".

РІЧНІ ЗБОРИ ВІДЛІЛУ Р.З.Т. В РІДЖАЙНІ, САСК.

Цим подаємо до відома всім членам відлілу Р.З.Т. в Ріджайні, що річні збори відбуваються в педілю 10. січня в 2 годні по полудні, в салі Укр. Роб. Дому. Обов'язком кожного члена і членкині взяти участь в цих зборах.

Заряд.

ПІД П'ЯТОЮ РУМУНСЬКИХ БОЯР.

Положення на Буковині.

У 1918 році румунське королівство простягло свою владу і на 800,000 українського населення, що заселяє північну половину Буковини аж по ріку Сєрет, північну частину Бєсарабії, де воно живе від 10-го століття по Христі — як автономне населення і далі на українських селянщині полудневої Бєсарабії, які там поселились передусім в акерманських повітв.

У північній Буковині живе українське населення в компактній масі в числі не менше 320,000 душ.

У хвилі вибуху світової війни культурний стан Українців на Буковині представляв такий образ:

Було о-коло 800 клас народної школи з українською викладавчою мовою, в яких 40,000 українських дітей користувалися наукою у рідній ім мові.

У цих школах працювало 800 учительських сил.